

УДК 911.3.338.48
DOI: 10.60022/2(7)-11S

Тютюнник Юрій Михайлович

кандидат економічних наук
професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Tiutiunnyk Yurii

Candidate of Economic Sciences
Professor of the Department of Finance, Economic Research and Tourism
Poltava State Agrarian University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9175-3395

Зоря Олексій Петрович

доктор економічних наук
професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Zoria Oleksii

Doctor of Economic Sciences
Professor of the Department of Finance, Economic Research and Tourism
Poltava State Agrarian University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5916-4689

Шевчук Сергій Миколайович

доктор географічних наук
професор кафедри геоматики, землеустрою та планування територій
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Shevchuk Serhii

Doctor of Geographical Sciences
Professor of the Department of Geomatics, Land Management and Territorial Planning
Poltava State Agrarian University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-8155-8326

Безкровний Олександр Валентинович

кандидат економічних наук
професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Bezкровnyi Oleksandr

Candidate of Economic Sciences
Professor of the Department of Finance, Economic Research and Tourism
Poltava State Agrarian University, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1939-8090

Япринець Тетяна Сергіївна

кандидат педагогічних наук
доцент кафедри будівництва та професійної освіти
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Yaprynets Tetiana

Candidate of Pedagogical Sciences
Associate Professor, Department of Construction and Vocational Education
Poltava State Agrarian University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5844-3520

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ: НАУКОВІ, ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

***Анотація.** У статті досліджено вплив сфери туризму, зокрема сільського зеленого туризму, на досягнення Цілей сталого розвитку. Виокремлено три види стійкості як складові сталого розвитку туризму. За переліком економічних, соціальних та екологічних аспектів визначено відповідні Цілі сталого розвитку та напрями їхньої практичної реалізації в сфері сільського зеленого туризму. Розкрито зміст напрямів реалізації Цілей сталого розвитку в сільському зеленому туризмі, які мають*

позитивний вплив на економічний, соціально-культурний та екологічний розвиток місцевих громад і мешканців села. Наведено виклики, які можуть негативно впливати на результативність діяльності, пов'язаної з сільським зеленим туризмом. Визначено пріоритетні шляхи реалізації принципів сталого розвитку сільського зеленого туризму, які забезпечують оптимальне поєднання економічних, соціально-культурних та екологічних інтересів громад, бізнесу і сільських жителів.

Ключові слова: сільський зелений туризм, цілі сталого розвитку, економічні аспекти реалізації цілей сталого розвитку, соціальні аспекти реалізації цілей сталого розвитку, екологічні аспекти реалізації цілей сталого розвитку.

ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN RURAL GREEN TOURISM: SCIENTIFIC, ECONOMIC, SOCIAL AND ENVIRONMENTAL ASPECTS

Abstract. The article examines the impact of tourism, particularly rural green tourism, on the achievement of Sustainable Development Goals. Sustainable tourism is key to ensuring that the tourism industry makes a positive contribution to the achievement of Sustainable Development Goals. Three types of sustainability are identified as components of sustainable tourism development: economic, social and environmental.

Based on the list of economic, social and environmental aspects, the relevant Sustainable Development Goals and directions for their practical implementation in the field of rural green tourism have been identified. The economic aspect combines the following Sustainable Development Goals: poverty eradication, decent work and economic growth, innovation and infrastructure, responsible consumption, and partnerships for sustainable development. The social aspect focuses on the following goals: poverty eradication, good health, quality education, gender equality, reduction of inequality, and sustainable development of cities and communities. The environmental aspect includes goals such as clean water and sanitation, affordable and clean energy, responsible consumption, combating climate change, and preserving terrestrial ecosystems.

The content of the directions for implementing the Sustainable Development Goals in rural green tourism, which have a positive impact on the economic, socio-cultural and environmental development of local communities and rural residents, is revealed. Challenges that may negatively affect the effectiveness of activities related to rural green tourism are presented.

Priority areas for implementing the principles of sustainable rural green tourism have been identified, ensuring an optimal combination of economic, socio-cultural and environmental interests of communities, businesses and rural residents and are related to the promotion of ecotourism and agritourism, the use of local products and gastronomy, the introduction of environmental standards for hotels, the development of inclusive accessible tourism for persons with disabilities, and the involvement of communities in the planning and management of tourist destinations. For the sustainable socio-economic development of rural areas, it is important that rural green tourism is a managed process in which local communities are not only objects but also active subjects of development, retaining control over their own resources and cultural heritage.

Keywords: rural green tourism, sustainable development goals, economic aspects of implementing sustainable development goals, social aspects of implementing sustainable development goals, environmental aspects of implementing sustainable development goals.

Постановка проблеми. Цілі сталого розвитку (ЦСР), також відомі як Глобальні цілі, – це набір із 17 взаємопов'язаних цілей, прийнятих усіма державами-членами ООН у 2015 році. Вони охоплюють широкий спектр питань і є універсальним закличком до дій, спрямованих на подолання бідності, захист планети та забезпечення миру й процвітання для всіх жителів до 2030 року [1]. Сфера туризму тісно пов'язана з Цілями сталого розвитку, оскільки вона має значний економічний, соціальний та екологічний вплив на їхню реалізацію і може бути як рушійною силою прогресу, так і джерелом проблем. Сталий туризм є ключем до забезпечення того, щоб туристична галузь робила позитивний внесок у досягнення ЦСР.

Серед напрямів туристичної діяльності, які суттєво впливають на реалізацію ЦСР, слід виокремити сільський зелений туризм. В Україні найпопулярнішим видом сільського зеленого туризму є відпочинковий туризм, пов'язаний з перебуванням туристів у власному житловому будинку сільського господаря, окремому (гостьовому) будинку або на території особистого селянського (фермерського) господарства [2, с. 75]. Кожен із зазначених варіантів має економічну, соціально-культурну та екологічну

складові, практична системна реалізація напрямів яких сприяє повноті досягнення Глобальних цілей сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Узагальнення науково-методичних та прикладних аспектів розвитку сільського зеленого туризму та його впливу на реалізацію Цілей сталого розвитку засвідчило вагомий внесок у розроблення зазначеної тематики таких вчених-дослідників, як А. М. Прилуцький [3] (узагальнено особливості та потенціал розвитку сільського зеленого туризму в Україні), Т. О. Подлепіна [4] (з'ясовано місце та роль туризму в досягненні 17 Цілей сталого розвитку в країнах із трансформаційною економікою), Т. О. Зінчук, Т. В. Усюк [5] (визначено соціально-економічну, екологічну, історично-культурну роль та внесок зеленого туризму в реалізацію Цілей сталого розвитку на засадах інноваційних тенденцій), Г. М. Заваріка, А. О. Видренко [6] (узагальнено основні сучасні тренди в зеленому туризмі: сталий розвиток, технологічні інновації, залучення місцевих громад), О. І. Табенська [7] (обґрунтовано напрями підвищення конкурентоспроможності сільського зеленого туризму, визначено переваги створення інноваційної кластерної моделі для розвитку регіонів), Л. В. Ярема, Г. М. Христенко [8] (виокремлено значення сільського туризму для агросадиб, села та туристів, здійснено аналіз впливу сільського туризму на соціально-економічний розвиток регіону), С. Бугіль, Р. Ступень [2], В. М. Булавинець, О. І. Заклекта О. І. [9], К. М. Леміш, Л. А. Бондаренко, В. А. Швачко [10] (визначено ефекти впливу сільського зеленого туризму на соціально-економічний розвиток територіальних громад). Водночас потребує уточнення розмежування цілей сталого розвитку на економічну, соціальну та екологічну складові, а також змістовне наповнення напрямів реалізації окремих ЦСР у сільському зеленому туризмі.

Метою статті є обґрунтування напрямів реалізації Цілей сталого розвитку в сфері сільського зеленого туризму з урахуванням виділення економічних, соціальних та екологічних аспектів.

Виклад основного матеріалу. Реалізація Цілей сталого розвитку у сфері сільського зеленого туризму є ключовим чинником забезпечення збалансованого економічного зростання, соціального благополуччя та збереження довкілля на селі. Сільський зелений туризм, за своїм змістом, тісно пов'язаний з принципами сталого туризму, який повністю враховує свої поточні та майбутні економічні, соціальні та екологічні наслідки, задовольняючи потреби клієнтів, галузі, навколишнього середовища та територіальних громад. Основними складовими сталого туризму є три види стійкості:

- економічна – забезпечення життєздатності туристичних підприємств у довгостроковій перспективі, справедливий розподіл економічних вигод, підтримка місцевих виробників;
- соціальна – поширення позитивного досвіду для туристів і приймаючих громад, повага до культурної спадщини та традицій, участь місцевого населення у процесах прийняття рішень;
- екологічна – збереження природної спадщини, ефективне управління водними та енергетичними ресурсами, мінімізація відходів та забруднення.

Відповідно до трьох видів стійкості основні напрями реалізації цілей сталого розвитку в сфері сільського зеленого туризму охоплюють економічні, соціальні та екологічні аспекти (табл. 1).

Таблиця 1

Економічні, соціальні та екологічні аспекти реалізації цілей сталого розвитку в сфері сільського зеленого туризму

Цілі сталого розвитку	Напрями реалізації в сільському зеленому туризмі
Економічні аспекти	
ЦСР 1. Подолання бідності	- створення робочих місць та зменшення безробіття - нові джерела доходу
ЦСР 8. Гідна праця та економічне зростання	- підтримка місцевого бізнесу - диверсифікація економіки - розвиток суміжних галузей
ЦСР 9. Інновації та інфраструктура	- інвестиційна привабливість - впровадження інновацій - покращення інфраструктури
ЦСР 12. Відповідальне споживання	- ефективне використання ресурсів - просування місцевої продукції
ЦСР 17. Партнерство заради сталого розвитку	- кластеризація та кооперація
Соціальні аспекти	
ЦСР 1. Подолання бідності	- створення робочих місць та зменшення безробіття - нові джерела доходу

Продовження таблиці 1

ЦСР 3. Міцне здоров'я	- доступ до послуг охорони здоров'я
ЦСР 4. Якісна освіта	- доступ до освітніх послуг
ЦСР 5. Гендерна рівність	- розширення економічних прав та можливостей жінок - соціальна інтеграція
ЦСР 10. Зменшення нерівності	- вирівнювання диспропорцій між селами та містами
ЦСР 11. Сталий розвиток міст і громад	- збереження культурної спадщини і відродження традицій - зміцнення громад і розширення міжкультурного діалогу
Екологічні аспекти	
ЦСР 6. Чиста вода та належні санітарні умови	- раціональне використання водних ресурсів
ЦСР 7. Доступна та чиста енергія	- застосування енергозберігаючих технологій
ЦСР 12. Відповідальне споживання	- зменшення екологічного сліду сільських садиб
ЦСР 13. Боротьба зі зміною клімату	- просування низьковуглецевих моделей споживання
ЦСР 15. Збереження екосистем суші	- збереження природної привабливості регіону як основного ресурсу для туризму

Джерело: складено авторами

Отже, реалізація принципів сталого розвитку в сільському зеленому туризмі сприяє досягненню багатьох ЦСР, зокрема п'яти – в розділі «Економічні аспекти», шести – «Соціальні аспекти», п'яти – «Екологічні аспекти».

Реалізація «ЦСР 1. Подолання бідності» пов'язана зі створенням нових робочих місць та зменшенням безробіття. Розвиток сільських садиб, малих підприємств, пов'язаних з наданням туристичних послуг, харчуванням, виробництвом сувенірів тощо, сприяє підвищенню рівня зайнятості місцевого населення, особливо жінок та молоді. Це критично важливо для сільських територій, де зазвичай спостерігається вищий рівень безробіття порівняно з містами.

Напрямами реалізації «ЦСР 8. Гідна праця та економічне зростання» є підтримка місцевого бізнесу, диверсифікація економіки, розвиток суміжних галузей [8]. Так, підтримка місцевого бізнесу здійснюється через пріоритетне використання місцевих продуктів і послуг (фермерські продукти, ремесла), що збільшує доходи сільських громад. Діяльність сільських садиб стає додатковим або навіть основним джерелом доходу для сільських жителів, зменшуючи залежність від лише сільського господарства [9]. Сільський зелений туризм створює можливості для отримання додаткового доходу для фермерів, які можуть пропонувати послуги розміщення (агросадиби), харчування (екологічно чиста продукція) та розваг (екскурсії, майстер-класи). Водночас зростання туристичного потоку стимулює розвиток супутніх послуг (транспорт, зв'язок, торгівля, ремесла), що збільшує зайнятість у цих сферах.

Підвищення інвестиційної привабливості, впровадження інновацій та покращення інфраструктури – це напрями реалізації «ЦСР 9. Інновації та інфраструктура». Успішний розвиток сільського зеленого туризму підвищує інвестиційну привабливість регіону, сприяючи надходженню коштів для розвитку інфраструктури та бізнесу. Важливим є запровадження інноваційних практик у сфері послуг, маркетингу та екологічних технологій (наприклад, зелене будівництво, цифровізація). Що стосується покращення інфраструктури, то зростаючий туристичний потік створює економічні передумови для модернізації дорожньої мережі, комунікацій та комунальних послуг у сільській місцевості, що вигідно і для місцевих мешканців.

Ключовими напрямами реалізації «ЦСР 12. Відповідальне споживання» є ефективне використання ресурсів та просування місцевої продукції. Садиби сільського зеленого туризму орієнтуються на екологічні стандарти, що включають ефективне використання води та електроенергії, зменшення відходів та використання відновлюваних джерел енергії. Сільський зелений туризм надає унікальну можливість просувати та реалізовувати місцеві, екологічно чисті продукти харчування (концепція «з поля і ферми до столу») та вироби ремесел, що підтримує місцевих виробників.

«ЦСР 17. Партнерство заради сталого розвитку» передбачає кластеризацію та кооперацію. Завдяки створенню туристичних кластерів і налагодженню партнерських зв'язків між агросадинами, фермерами, ремісниками, місцевою владою та громадськістю формується комплексний туристичний продукт та забезпечується його спільне ефективне просування. За допомогою кластерної форми організації можливо удосконалити управління, спеціалізацію, кооперацію, раціонально використовувати

територіальний поділ та ресурси. Кластерний механізм покращує рівень життя населення, підвищує конкурентоспроможність бізнесу, розташованого на певній території, підтримує ефективний бізнес-клімат [7].

Таким чином, економічні аспекти реалізації ЦСР є багатогранними і стосуються створення стійкого джерела доходу, розвитку місцевої економіки та підвищення добробуту сільських громад.

Соціальні аспекти реалізації ЦСР у сільському зеленому туризмі є ключовими для забезпечення збалансованого розвитку сільських територій.

«ЦСР 1. Подолання бідності» стосується не лише економічного, а й соціального виміру, оскільки сільський зелений туризм є потужним джерелом несільськогосподарської зайнятості, особливо для жінок та молоді. Він включає не лише роботу в агрооселях, але й у суміжних сферах: виробництво сувенірів, народні промисли, організація екскурсій, надання транспортних послуг. Розвиток сільського зеленого туризму надає фермерам та власникам особистих підсобних господарств можливість додаткового доходу через надання послуг проживання, харчування (з використанням власної продукції) та реалізацію місцевих продуктів безпосередньо туристам. Це сприяє зниженню бідності та економічній стійкості домогосподарств.

Зростання економічної активності може призвести до збільшення інвестицій у медичні та освітні заклади на селі, сприяючи реалізації «ЦСР 3. «Міцне здоров'я» та «ЦСР 4. Якісна освіта» шляхом розширення доступу до соціальних послуг. Важливим є також проведення освітніх заходів для туристів і місцевих жителів щодо принципів сталого розвитку, екологічної відповідальності та збереження культурної спадщини.

Провідну роль у розвитку сільського зеленого туризму часто відіграють жінки (організація побуту, приготування їжі, гостинність), що сприяє розширенню їхніх економічних прав та можливостей («ЦСР 5. Гендерна рівність»). Залучення до туристичної діяльності може сприяти соціальній інтеграції вразливих груп населення (особи з інвалідністю, колишні військові, люди похилого віку). Сільський зелений туризм сприяє вирівнюванню диспропорцій між сільськими та міськими територіями, забезпечуючи приплив коштів та нових ідей у сільську місцевість («ЦСР 10. Зменшення нерівності»).

Напрямами реалізації «ЦСР 11. Сталий розвиток міст і громад» є збереження культурної спадщини і відродження традицій, зміцнення громад і розширення міжкультурного діалогу. Розвиток сільського зеленого туризму будується на автентичності, адже стимулює збереження культурної спадщини та відродження місцевих традицій, ремесел, народних промислів (вишивка, гончарство, ткацтво, кулінарні традиції). Це перетворює елементи культурної спадщини на економічний актив. Сільський зелений туризм часто розвивається на засадах кластерів або спільнот, де місцеві жителі активно беруть участь в управлінні та розподілі вигод, що сприяє соціальній згуртованості та партнерству [7]. Розширення міжкультурного діалогу сприяє налагодженню зв'язків між містом та селом, а також між представниками різних регіонів та країн, поширюючи знання про українську культуру та менталітет.

Екологічні аспекти реалізації ЦСР у сільському зеленому туризмі є ключовими, оскільки такий туризм за своєю суттю є діяльністю, що має сприяти збереженню природного та культурного середовища. Реалізація «ЦСР 6. Чиста вода та належні санітарні умови» передбачає раціональне використання водних ресурсів завдяки впровадженню систем економії води, очищення стічних вод, «ЦСР 7. Доступна та чиста енергія» – застосування енергозберігаючих технологій, використання сонячних панелей, біопалива в садибах.

«ЦСР 12. Відповідальне споживання» реалізується шляхом упровадження енергоощадних технологій та використання відновлюваних джерел енергії (сонячні панелі, теплові насоси), застосування роздільного збору сміття, компостування органічних відходів, мінімізації використання одноразових пластикових виробів, просування органічних продуктів.

Досягнення «ЦСР 13. Боротьба зі зміною клімату» передбачає зменшення викидів вуглецю за рахунок використання місцевих продуктів (скорочення транспортних витрат), популяризацію «повільного» туризму (піші, велосипедні маршрути) та використання екологічного транспорту.

Напрямами реалізації «ЦСР 15. Збереження екосистем суші» є сприяння охороні місцевих ландшафтів, флори та фауни, розміщення об'єктів туризму за межами природоохоронних зон або з мінімальним впливом на них, залучення туристів до заходів з відновлення довкілля (наприклад, прибирання сміття, лісовідновлення). Проведення для туристів екскурсій, лекцій та майстер-класів, присвячених місцевій природі, традиційним методам екологічного господарювання та важливості збереження довкілля, формує екологічну культуру як серед туристів, так і місцевого населення, що є важливим елементом у досягненні багатьох ЦСР.

Незважаючи на значні переваги, реалізація ЦСР у сільському зеленому туризмі стикається з викликами, які потребують додаткової уваги. Серед них:

- ризик комерціалізації та втрати автентичності – надмірний туристичний потік може призвести до перетворення культурних традицій на повсякденний «товар» для туристів;
- нерівномірний розподіл вигод – доходи від туризму можуть концентруватися лише у власників великих об'єктів, а не розподілятися справедливо серед усіх членів громади;
- сезонність зайнятості – багато робочих місць у сільському зеленому туризмі є сезонними, що не забезпечує стабільної «гідної праці» та відповідно доходів упродовж календарного року;
- збільшення навантаження на елементи інфраструктури та природні ресурси (грунти, вода) – може бути результатом перетворення оптимального туристичного потоку на надмірний туристичний потік.

Утім, зазначені виклики не є характерними для більшості регіонів України. Сільський зелений туризм, як інструмент сталого розвитку, має зосереджуватися одночасно на мінімізації негативного та максимізації позитивного соціально-економічного й екологічного впливу.

Висновки. Економічні, соціальні та екологічні аспекти досягнення Цілей сталого розвитку в сфері сільського зеленого туризму передбачають системну реалізацію взаємопов'язаних напрямів. Так, економічна вигода від сталого сільського зеленого туризму полягає не лише у прямому доході від надання туристичних та інших послуг, а й у мультиплікативному ефекті для всієї місцевої громади, який досягається через принципи соціальної та екологічної відповідальності.

Шляхи реалізації принципів сталого туризму пов'язані з просуванням екотуризму та агротуризму, використанням місцевих продуктів та гастрономії, запровадженням екологічних стандартів для готелів, розвитком інклюзивного доступного туризму для осіб з інвалідністю, залученням громад до планування та управління туристичною дестинацією. Перспективними напрямками подальших досліджень є розробка нових моделей управління, які б забезпечували оптимальний баланс між економічними, екологічними та соціально-культурними інтересами, а також впровадження інноваційних технологій для моніторингу та зменшення негативного впливу туризму на довкілля [6].

Для сталого соціально-економічного розвитку сільських територій важливо, щоб сільський зелений туризм був керованим процесом, в якому місцеві громади були б не лише об'єктами, а й активними суб'єктами розвитку, зберігаючи контроль над власними ресурсами та культурною спадщиною.

Література

1. Цілі сталого розвитку. Україна. Добровільний національний огляд. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/> (дата звернення: 25.09.2025).
2. Бугіль С., Ступень Р. Роль та пріоритети сільського зеленого туризму в соціально-економічному розвитку сільських територій. *Аграрна економіка*. 2022. Т. 15. № 1-2. С. 70-82. URL: http://agrarianeconomy.lnau.edu.ua/images/docs/ae_2022_15_1-2/AE-15_1-2_9.pdf (дата звернення: 25.09.2025).
3. Прилуцький А. М. Сучасний стан та проблеми розвитку сільського зеленого туризму в Україні. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 5(23). С. 163-176. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/11421/11480> (дата звернення: 26.09.2025).
4. Подлепіна Т. О. Вплив міжнародного туризму на сучасні пріоритети сталого розвитку країн, що розвиваються. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. 2019. Випуск 54. С. 17-24. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1629/1/5.pdf> (дата звернення: 26.09.2025).
5. Зінчук Т. О., Усюк Т. В. Зелений туризм в умовах сталого розвитку та викликів світової економічної кризи. *Проблеми економіки*. 2020. № 3 (45). С. 11-17. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-3_0-pages-11_17.pdf (дата звернення: 27.09.2025).
6. Заваріка Г. М., Видренко А. О. Сталий розвиток зеленого туризму в епоху змін. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 63. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4196> (дата звернення: 27.09.2025).
7. Табенська О. І. Розвиток сільського зеленого туризму. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2528> (дата звернення: 29.09.2025).
8. Ярема Л. В., Христенко Г. М. Суть та значення сільського зеленого туризму в розвитку економіки сільських територій регіону. *Ефективна економіка*. 2025. № 3. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/6034> (дата звернення: 29.09.2025).

9. Булавинець В. М., Заклекта О. І. Роль зеленого туризму в розвитку сільських територіальних громад. *Ефективна економіка*. 2023. № 12. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2715/2751> (дата звернення: 30.09.2025).

10. Леміш К. М., Бондаренко Л. А., Швачко В. А. Стратегічний розвиток сільських територіальних громад: роль зеленого туризму. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1802> (дата звернення: 30.10.2025).

References

1. Tsili staloho rozvytku. Ukraina. Dobrovilnyi natsionalnyi ohliad [Sustainable Development Goals. Ukraine. Voluntary National Review]. Available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/> (accessed 25 September, 2025).

2. Buhil S., Stupen R. (2022) Rol ta priorityty silskoho zelenoho turyzmu v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku silskykh terytorii [The role and priorities of rural green tourism in the socio-economic development of rural areas]. *Ahrarna ekonomika*, vol. 15, no. 1-2, pp. 70-82. Available at: http://agrarianeconomy.lnau.edu.ua/images/docs/ae_2022_15_1-2/AE-15_1-2_9.pdf (accessed 25 September, 2025).

3. Prylutskyi A. M. (2024) Suchasnyi stan ta problemy rozvytku silskoho zelenoho turyzmu v Ukraini [The current state and problems of rural green tourism development in Ukraine]. *Aktualni pytannia u suchasnii nauksi*, vol. 5(23), pp. 163-176. Available at: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/11421/11480> (accessed 26 September, 2025).

4. Podlešina T. O. (2019) Vplyv mizhnarodnoho turyzmu na suchasni priorityty staloho rozvytku krain, shcho rozvyvaiutsia [The impact of international tourism on the current sustainable development priorities of developing countries]. *Zbirnyk naukovykh prats ChDTU*, vol. 54, pp. 17-24. Available at: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1629/1/5.pdf> (accessed 26 September, 2025).

5. Zinchuk T. O., Usiuk T. V. (2020) Zelenyi turyzm v umovakh staloho rozvytku ta vyklykiv svitovoi ekonomichnoi kryzy [Green tourism in the context of sustainable development and the challenges of the global economic crisis]. *Problemy ekonomiky*, vol. 3 (45), pp. 11-17. Available at: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-3_0-pages-11_17.pdf (accessed 27 September, 2025).

6. Zavarika H. M., Vydrenko A. O. (2024) Stalyi rozvytok zelenoho turyzmu v epokhu zmin [Sustainable development of green tourism in an era of change]. *Економіка та суспільство*, vol. 63. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4196> (accessed 27 September, 2025).

7. Tabenska O. I. (2023) Rozvytok silskoho zelenoho turyzmu [Development of rural green tourism]. *Економіка та суспільство*, vol. 52. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2528> (accessed 29 September, 2025).

8. Yarema L. V., Khrystenko H. M. (2025) Sut ta znachennia silskoho zelenoho turyzmu v rozvytku ekonomiky silskykh terytorii rehionu [The essence and significance of rural green tourism in the development of the economy of rural areas in the region]. *Ефективна економіка*, vol. 3. Available at: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6034> (accessed 29 September, 2025).

9. Bulavynets V. M., Zaklekta O. I. (2023) Rol zelenoho turyzmu v rozvytku silskykh terytorialnykh hromad [The role of green tourism in the development of rural communities]. *Ефективна економіка*, vol. 12. Available at: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2715/2751> (accessed 30 September, 2025).

10. Lemish K. M., Bondarenko L. A., Shvachko V. A. (2022) Stratehichniy rozvytok silskykh terytorialnykh hromad: rol zelenoho turyzmu [Strategic development of rural communities: the role of green tourism]. *Економіка та суспільство*, vol. 44. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1802> (accessed 30 September, 2025).